

TYÖELÄMÄSSÄ TARVITTAVA ALAKOHTAINEN KIELI- JA VIESTINTÄTAITO TURVATTAVA KORKEAKOULUJEN OPETUKSESSA

OKM lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi – Kieltenopetuksen yhteistyön edistäminen

Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys Proflang ry toimii professionaalisen kielten ja viestinnän alan ammatillisen kehittymisen foorumina ammattikielten ja viestinnän parissa työskenteleville. Jäsenistömme koostuu alan ammattilaisista ja korkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajista, joista enemmistö toimii ammattikorkeakouluissa.

Proflang näkee hyvänä hallituksen suunnitelmat edistää kieltenopetuksen yhteistyötä ammattikorkeakoulujen ja yliopiston kesken erityisesti kielitarjonnan monipuolistamiseksi. Harvinaisempien kielten opiskelun mahdollisuuksia ja opiskelijoiden liikkuvuutta voidaan lisätä yhteistyössä eri korkeakoulujen kesken.

Korkeakoulujen kieli- ja viestintäopinnot on valmentaa työelämässä tarvittavaan eri alojen kieli- ja viestintätaitoon. On tärkeää, että tutkintoon kuuluvat kieli- ja viestintäopinnot pysyvät jatkossakin alakohtaisina. Kielioopinnot tavoitteet ja sisällöt tulee suunnitella tukemaan tutkintoa ja valmistuneiden ammatillista osaamista.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa on erilaiset koulutustavoitteet, mistä syystä kieli- ja viestintäopinnot järjestetään eri tavoin ja erilaisilla menetelmillä. Ammattikorkeakouluissa kieli- ja viestintäopinnot ovat kiinteä osa ammattialojen ja koulutusohjelmien opetusta. Kieli- ja viestintäopinnot opetus suunnitelmat tehdään yhdessä ammattialojen kanssa ja opetus toteutetaan pitkälle integroituna ammattiaineiden opetukseen, alojen projekteihin ja TKI-toimintaan.

Proflangin näkemys siitä, miten ja mihin ehdotettu laki vaikuttaisi ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen järjestämisessä

1. Kielten ja viestinnän opettajien mahdollisuudet osallistua koulutusalojen toimintaan ja muiden tehtävien kuin kieltenopetuksen hoitamiseen heikkenisivät merkittävästi, jos opettajat olisivat toisen organisaation työntekijöitä ja sen johdon alaisuudessa. Kieltenopettajien pitäisi mm. voida olla mukana opetussuunnitelmien kehitystyössä, tehdä kiinteää yhteistyötä ammattiaineiden opettajien kanssa integroitujen opintojen suunnittelussa ja toteutuksessa, osallistua alueellisiin kehittämistehtäviin, alojen hankkeisiin ja kansainväliseen toimintaan. Kielten ja viestinnän opettajien asiantuntemusta tarvitaan erityisesti projektimuotoisessa opetuksessa ja asetuksen mukaisessa kansainvälisessä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, josta myös merkittävä osa ammattikorkeakoulujen rahoituksesta tulee.

Vaarana on, että kielten ja viestinnän opettajien nykyinen kiinteä yhteys ammattikorkeakoulun koulutusaloihin ja koulutusohjelmiin katkeaa. Tämä johtaisi ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksessa tarvittavan opettajien substanssiosaamisen kaventumiseen ja opetuksen alakohtaisuuden sekä laadun heikkenemiseen.

Ammattikorkeakouluissa tehdyn kielten ja viestinnän opetuksen kehittämistyön jatkuvuus vaarantuisi, jos ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajat siirrettäisiin yliopistojen kielikeskuksiin, joilta ammattikorkeakoulu ostaisi kieltenopetuksen ostopalveluna. Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajat ovat aktiivisesti kehittäneet ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetusta verkostomaisessa yhteistyössä. Vakiintuneita yhteistyön muotoja ovat AMK kielten ja viestinnän asiantuntijatiimi, AMK kielten ja viestinnän vastuuoopettajaverkosto, ruotsin opettajien HOPPET-työryhmä sekä suomen ja viestinnän opettajien Suvi-työryhmä. Tärkeitä kehittämisfoorumeita ovat myös joka toinen vuosi järjestettävät AMK kielten ja viestinnän opettajien neuvottelupäivät, joita on järjestetty jo vuodesta 1999 lähtien.

2. Sillä, että suunniteltu lakiehdotus jättää ratkaisuvallan kieliopintojen paikallisesta järjestämisestä kullekin korkeakoululle, on vaikutuksia ammattikorkeakoulujen kieltenopetukseen ja opettajiin. Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajista osa voi olla jatkossa yliopiston kielikeskuksen tai jonkin korkeakoulujen yhteisen suuremman opetusyksikön palveluksessa, osa puolestaan edelleen oman korkeakoulunsa opettajia. Tämä on omiaan lisäämään ei-toivottua eriarvoisuutta ja hajanaisuutta ammatillisen kieltenopetuksen kentällä.
3. Kielten ja viestinnän opetuksen ostaminen palvelutoimintana toisesta korkeakoulusta tarkoittaa käytännössä yhden opettajaryhmän ulkoistamista. Eri ammattiryhmiä korkeakoulun sisällä ei kohdeltaisi tasavertaisesti. Koska kieltenopetuksen henkilöstö on enimmäkseen naisvaltaista, kyse olisi myös henkilöstön epätasa-arvoisesta kohtelusta. Kielten ja viestinnän opetuksen hankkiminen ostopalveluna toisesta organisaatiosta heikentäisi myös ammattikielten ja viestinnän opettajien työllistymismahdollisuuksia.

Yllä esitetyn mukaisesti korkeakoulujen välinen yhteistyö kielitarjonnan laajentamisessa ja opiskelijoiden liikkuvuuden edistämässä ei Proflangin näkemyksen mukaan edellytä hallinnollisia ratkaisuja tai kielten ja viestinnän opettajien siirtämistä toisen organisaation palvelukseen. Työelämässä tarvittava alakohtainen kieli- ja viestintätaito turvataan alojen substanssiin ja toimintaan perehtyneiden kielten ja viestinnän opettajien ammattitaidon ja asiantuntemuksen kautta.

Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys Proflang ry

Sonja Holappa, puheenjohtaja
Ritva Ala-Louko, varapuheenjohtaja
Nina Hynynen
Jaana Härkönen
Pia Lindgren
Maija-Liisa Punta-Saatamoinen
Laura Vahtera